

Aan de leden van de Vaste commissie voor VWS
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum	Bijlage(n)
13 december 2019	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Rina Beers	06-13846484
Linda van den Brink	06-10624341
Onderwerp	Ons kenmerk
AO Maatschappelijke Opvang	FO19-075

Geachte Kamerleden,

Op 19 december 2019 spreekt u met staatssecretaris Blokhuis over de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. We vragen uw aandacht voor zowel knelpunten in de Maatschappelijke Opvang, als voor knelpunten bij Beschermd Wonen voor ggz-cliënten.

Het kabinet heeft in het regeerakkoord van 2017 afgesproken ervoor te zorgen dat hulp en ondersteuning voor dakloze mensen beter worden georganiseerd. Ook beloofde het kabinet te zorgen voor afspraken over voldoende passende huisvesting. Voor ggz-cliënten die buiten een instelling wonen, zo schreef het kabinet, is een integrale aanpak nodig van gemeenten, zorgaanbieders en verzekeraars over zorg, ondersteuning, participatie, schuldaanpak, scholing en huisvesting, met aandacht voor de omwonenden.

Maatschappelijke opvang en dakloosheid

In augustus 2019 berichtte het CBS dat Nederland een record aantal dakloze mensen heeft; bijna 40.000. Een week geleden zonden de Nationale Ombudsman en Kinderombudsman, namens alle ombudsmannen in Nederland, een brandbrief over de toename van dakloosheid aan minister-president Rutte. Er is een acuut dakloosheidsprobleem, schreef de Nationale Ombudsman, en regie van het Rijk is nodig om dit op te lossen.

Wij sluiten ons daar volmondig bij aan. De woningnood en dakloosheid zijn van een zo grote omvang dat de gemeenten om noodmaatregelen vragen. Gemeenten vragen om een krachtige, gerichte én gezamenlijke aanpak met een forse financiële impuls vanuit het Rijk. Gemeenten zijn op dit moment verantwoordelijk voor de opvang en ondersteuning van bijna 40.000 mensen, twee keer zoveel als tien jaar geleden. Het bijbehorende budget voor opvang is vrijwel gelijk gebleven aan dat van tien jaar geleden. Deze situatie is niet houdbaar. Dakloze ouders met jonge kinderen doen dagelijks een beroep op opvangorganisaties en gemeenten.

Hele jonge mensen, hele oude mensen, hoogzwangere vrouwen, mensen die ernstig gehandicapt zijn (bijvoorbeeld omdat zij geamputeerde ledematen hebben of omdat zij blind zijn) verblijven in de nachtopvang. Terwijl nachtopvang met verblijf in slaapzalen ongezond en onveilig is. Dat moet veranderen.

Wilt u de staatssecretaris en het kabinet vragen noodmaatregelen te treffen die alle gemeenten in staat stellen om mensen zoveel mogelijk te helpen, terwijl zij nog een huis hebben? En niet te wachten tot mensen dakloos zijn om hulp te bieden? We vragen het Rijksbudget voor opvang te verdubbelen zodat gemeenten preventief begeleiding kunnen inzetten en dakloosheid kan worden voorkomen. We vragen ook om woningdelen mogelijk te maken door de kostendelersnorm te schrappen voor jongeren tot 27 jaar.

Gewoon wonen en meedoen voor ggz cliënten mogelijk maken

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor het beschermd wonen en de begeleiding van mensen met een psychische stoornis, verslaving of verstandelijke beperking. Sinds de decentralisatie van langdurige AWBZ-zorg in 2015 gaat dat om een steeds grotere groep mensen die aangewezen is op de gemeente om ondersteuning te krijgen bij het gewoon wonen en leven.

Vrijwel alle (centrum)gemeenten hebben een groot tekort op hun begroting voor het sociaal domein. Voor beschermd wonen (BW) bestaan lange wachtlijsten. Die wachtlijsten worden vooral veroorzaakt door gebrek aan mogelijkheden om uit de BW naar een woning uit te stromen. Daardoor kunnen mensen op de wachtlijst niet instromen.

Gemeenten maken nu keuzen in hun begroting. Minder uren begeleiding per cliënt. Kortdurende beschikkingen, ook waar langdurige begeleiding nodig is. De uitrol van de bewezen effectieve praktijk van Housing First stopt bij gebrek aan voldoende budget voor begeleiding en woningen. Er vindt nauwelijks indexering van tarieven plaats, terwijl de loonkosten gemiddeld 5% (afhankelijk van cao) stijgen. Nauwelijks tot geen onafhankelijke cliëntondersteuning voor mensen die van opvang of beschermd wonen gebruik willen of moeten maken.

De gevolgen hiervan zijn voorspelbaar: meer ggz-clieënten op straat, meer huurders in begeleid wonen die bij gebrek aan dagbesteding en begeleiding risico lopen te ontsporen, meer kinderen en gezinnen in onveiligheid en meer werk voor de politie en crisisdiensten.

Wilt u staatssecretaris Blokhuis en het gehele kabinet vragen om zonder een tweede vertraging aan de slag te gaan met concrete oplossingen? Zoals betaalbare woningen; grond om die woningen op te zetten; aanwijzing aan provincies en gemeenten over extra woningen en locaties, desnoods via een Noodwet; en toekenning van structurele middelen voor het sociaal domein, ter hoogte van de bezuiniging op AWBZ-begeleiding bij de decentralisatie in 2015: € 0.7 miljard¹.

Uitstel doordecentralisatie beschermd wonen is nodig

Het kabinet heeft met de VNG afgesproken het beschermd wonen voor ggz-clieënten door te decentraliseren van de 43 centrumgemeenten naar alle 355 gemeenten in Nederland. De commissie Dannenberg bracht hier in 2015 advies over uit. De commissie noemde acht randvoorwaarden (van o.m. voldoende passende huisvesting en woonvarianten, tot flexibel in te zetten begeleiding, steunpunten in de wijk, voldoende onafhankelijke cliëntondersteuning en inzet van ervaringsdeskundigen) die gerealiseerd moesten zijn om doordecentralisatie te laten slagen. Wij constateren, vijf jaar later, dat die randvoorwaarden niet zijn ingevuld. Wij vinden het niet verantwoord om de doordecentralisatie in 2022 van start te laten gaan. De gemeenten hebben al besloten de doordecentralisatie van maatschappelijke opvang naar 2026 uit te stellen, omdat voor deze voorzieningen schaalgrootte en regionaal beleid nodig is. Dat geldt zeker ook voor Beschermd Wonen. Daarbij willen we leren van de lessen uit de jeugdzorg. Daar is voor jeugdbescherming en jeugdreclassering al besloten dat het uitvoeringsniveau van individuele gemeenten te smal is. Dat geldt ook voor beschermd wonen voor ggz-clieënten.

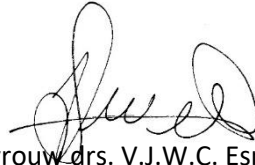
¹ In totaal bezuinigde het kabinet bij de decentralisatie in 2015 1.2 miljard euro op de Wmo, waarvan 0.5 miljard euro op het budget huishoudelijke hulp dat al onderdeel van de Wmo was en 0.7 miljard euro op de nieuwe taken begeleiding en dagbesteding.

Wilt u staatssecretaris Blokhuis vragen om het tempo van de doordecentralisatie van Beschermd Wonen voor ggz-cliënten gelijk op te laten gaan met de Maatschappelijke Opvang? Opvang en Beschermd Wonen vormen een aansluitende keten waarvoor beleidsmatige en bestuurlijke samenhang qua uitvoeringsniveau noodzakelijk is.

Met vriendelijke groet,

mevrouw I.W.M. van Hooff
mede namens Federatie Opvang
bestuurslid RIBW Alliantie

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur GGZ Nederland

mevrouw M. Schmit
voorzitter Housing First Nederland